

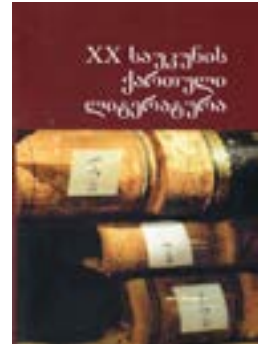

ახალი წიგნები / New Books

XX საუკუნის ქართული ლიტერატურა (ნაწილი III)

რედაქტორები: მანანა კვაჭანტირაძე, ირმა რატიანი
თბილისი: ლიტერატურის ინსტიტუტის
გამომცემლობა, 2022

გამოვიდა მესამე წიგნი XX საუკუნის ქართული ლიტერატურის შესახებ (ახალი კვლევები), რომელსაც ახორციელებს ლიტერატურის ინსტიტუტის ქართული ლიტერატურის განყოფილება. სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში შესულია შემდეგ მწერალთა ლიტერატურული პორტრეტები: დემნა შენგელაია (ავტორი მათა ჯალიაშვილი), ნიკო სამადაშვილი (ავტორი ნონა კუპრეიშვილი), კონსტანტინე გამსახურდია (ავტორი ადა ნემსაძე), იოსებ გრიშაშვილი, ტერენტი გრანელი, ლადო ასათიანი (ავტორი ზოია ცხადაია), სიმონ ჩიქოვანი (ავტორი ემზარ კვიციანიშვილი), მირზა გელოვანი (ავტორი მაკა ჯოხაძე), პოლიკარპე კაკაბაძე (ავტორი მირანდა ტყეშელაშვილი), ბასილ მელიქიშვილი (ავტორი გია არგანაშვილი), წიგნში ასევე შესულია ნარკვევები 20-იანი წლების ლიტერატურული დაჯგუფებების (ავტორი ლალი ავალიანი), ჟურნალ „ჩვენი თაობისა“ და „სამანელი“ მწერლების (ავტორი ზოია ცხადაია) და 20-50-იანი წლების ემიგრანტული ლიტერატურის შესახებ (ავტორი მანანა კვატია), ასევე 20-40-იანი წლების პრესის ანალიზი (ავტორი მანანა შამილიშვილი). წიგნს ერთვის პირთა საძიებელი. სახელმძღვანელოში შემავალი თითოეული ნაკვეთი შესრულებულია ახალი მიდგომების, შეხედულებების, შეფასებების გათვალისწინებით.

ილია ჭავჭავაძე და მარადიული ღირებულებები
რედაქტორი: ირმა რატიანი
თბილისი: „მწიგნობარი“, 2022

2022 წელს შესრულდა 185 წელი ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან. კომპარატივისტული ლიტერატურის ქართულმა ასოციაციამ შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტთან ერთად, მიზნად დაისახა ილია ჭავჭავაძის საიუბილეო კრებულის – „ილია ჭავჭავაძე და ევროპული ღირებულებები“ – შედგენა და გამოცემა, რომელშიც განთავსდა ისტორიულ-ფილოსოფიური, ინტერდისციპლინური და კულტუროლოგიური ხასიათის წერილები, რომელთა მიზანსაც ილია ჭავჭავაძის ნაზრევის იმ კონკრეტული ასპექტით წარმოჩენა წარმოადგენს, რომელმაც ჯერ კიდევ მე-19–მე-20 საუკუნეების მიჯნაზე დაახლოვა ქართული საზოგადოება დასავლეთსა და, ზოგადად, მსოფლიოში მიმდინარე პროცესებთან და მკაფიო გახადა მისთვის საქართველოს ევროპული მომავლის ნარატივი.

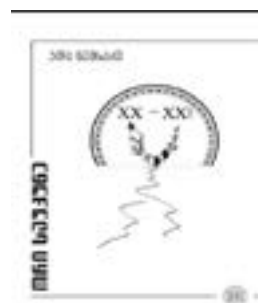
წიგნი დაიბეჭდა საქართველოს კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტროს მხარდაჭერით.

თამარ შარაბიძე, თამარ ციციშვილი
ქართული დრამატურგია. ქრესტომათია
ნაცნობი და უცნობი ტექსტები
ნაწილი პირველი
რედაქტორები: ნანა გონჯილაშვილი, მაკა ელბაქიძე
თბილისი: თსუ გამომცემლობა, 2022

ქრესტომათიაში შესულია XIX საუკუნის I ნა-ხევრის ქართველ მწერალთა დრამატურგიული შემოქმედების მნიშვნელოვანი ნაწილი, დრამა-ტურგთა ბიოგრაფიები და პიესათა მოკლე ანალიზი. შესავალ ნაწილში წარმოდგენილია ის რედაქტორული შესწორებანი, რომლებიც განხორციელდა სხვადასხვა გამოცემიდან აღებულ ტექსტებში და მოძიებულ ხელნაწერებში, აგრეთვე – ავტორთა ენობრივ თავისებურებათა მოკლე ანალიზიც.

ადა ნემსაძე
ორი საუკუნე (თანამედროვე ლიტერატურაზე)
თბილისი: „მერიდიანი“, 2022

წიგნში შესულია ბოლო ორი საუკუნის (მე-20 და 21-ე) ქართული ლიტერატურის შესახებ შექმნილი გამოკვლევები. წიგნი სამი თავისაგან შედგება. პირველი ოთარ ჭილაძის პროზის შესახებ დაწერილ სტატიებს ეთმობა. გაანალიზებულია ლიმონის, კიტრიანი არყის ბოთლის, მზის ამოსვლის კუნძულის, ზღვის, გზისა და სხვა სიმბოლურ ნომინაციათა მნიშვნელობები, რელიგიური იდენტობის პრობლემა, „სამთა ერთიანობის“ პრინციპი მწერლის სხვადასხვა რომანის მაგალითზე. მეორე თავი თანამედროვე ლიტერატურას მოიცავს – პოსტსაბჭოთა პერიოდიდან დღემდე. მასში შედის ბექა ქურხულის, ნინო ხარატიშვილის, ნაირა გელაშვილის, აკა მორჩილაძის,

გია ლომაძის, ზურაბ ქარუმიძის მხატვრულ პროზაზე დაწერილი სტატიები. მესამე ნაწილი კი მეოცე საუკუნის დასაწყისიდან 80-იან წლებამდე შექმნილ ქართულ პროზას ეხება და მოიცავს არჩილ სულაკაურის, გივი მარგველაშვილის, ტიციან ტაბიძის, ვასილ ბარნოვის, ალექსანდრე ჩაჩიკაშვილის, ვანლერ დაისელის შესახებ შექმნილ გამოკვლევებს. წიგნს ერთვის ბიბლიოგრაფია, პირთა საძიებელი და ანოტაციები ინგლისურ ენაზე.

მაია ნაჭყებია
მხატვრული ტექსტი ლიტერატურულ
მიმდინარეობათა კონტექსტში
თბილისი: „საჩინო“, 2022

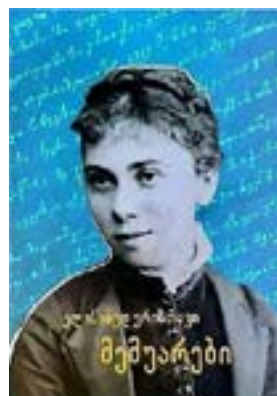
წიგნი გამოიცა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის საგამომცემლო პროგრამის მხარდაჭერით. მასში წარმოდგენილია ლიტერატურათმცოდნეობისთვის ისეთი მნიშვნელოვანი საკითხი, როგორც არის „ე.წ. აღორძინების ხანის“ ლიტერატურის შესწავლა ეპოქისთვის დამახასიათებელი ესთეტიკური კრიტერიუმების მიხედვით. წიგნში ეს პერიოდი მოიაზრება როგორც ქართული ბაროკო. ნაშრომის ამოსავალი დებულება შემდეგია: „ე.წ. აღორძინების ხანის“ ქართული ლიტერატურა მსოფლალქმის, თემების და მოტივების დამუშავების, ტროპების და ესთეტიკის თვალსაზრისით ანალოგიურია ევროპული ბაროკოს ლიტერატურისა. ამ პერიოდის ქართველი ავტორების: თეიმურაზ პირველის, არჩილ მეორის, ვახტანგ მეექვსის და დავით გურამიშვილის თხზულებები განხილულია ევროპული ბაროკოს ლიტერატურის კონტექსტში. ლიტერატურული ურთიერთობები წარმოდგენილია სლოვაკეთში 1701 წელს ქეთევან წამებულის თემაზე შექმნილი ბაროკოს ეპოქის სასკოლო პიესით, მოცემულია მისი მრავალმხრივი ანალიზი.

**გრიგოლ ყიფშიძე
ილია ჭავჭავაძე
მერაბ ლალანიძის რედაქციით, განმარტებითა და
თანდართული ნარკვევით
თბილისი: საქართველოს პარლამენტის ეროვნული
ბიბლიოთეკა, 2022.**

წიგნი, რომელიც ეძღვნება ილია ჭავჭავაძის 185 წლისთავს, შეიცავს მწერლისა და მოღვაწის პირველ სრულ ბიოგრაფიას, რომლის ავტორია გრიგოლ ყიფშიძე (1858-1921) და რომელიც პირველად გამოქვეყნდა ილიას თხზულებათა კრებულის 1914 წლის გამოცემაში (გამოცემას მეურვეობდა მიხეილ გედევანიშვილი). ამას გარდა, წიგნში შესულია მიხეილ გედევანიშვილის წინათქმა ილიას ნაწერების პირველი ტომისათვის და, ასევე, გრიგოლ ყიფშიძის გამოხმაურება ილიას გარდაცვალების გამო. წიგნს ერთვის მერაბ ლალანიძის ვრცელი ნარკვევი, რომელშიც განხილულია ილია ჭავჭავაძის ყიფშიძისეული ბიოგრაფიის ჩანაფიქრი, სტრუქტურა, უწყება, მისდროინდელი და დღევანდელი კონტექსტი.

**ელისაბედ ერისთავი
მემუარები
სერიიდან „არტანუჯის წყაროები“
(სერიის რედაქტორი ბუბა კუდავა)
გამოსაცემად მოამზადა, რუსული ტექსტები
თარგმნა და სამეცნიერო აპარატი დაურთო
მაია ცერცვაძემ
რედაქტორი: როსტომ ჩხეიძე
თბილისი: „არტანუჯი“, 2022**

ელისაბედ ქსნის ერისთავის (1864-1949) ჩანაწერები შთამომავლობისთვის დატოვებული მეტად საგულისხმო მემუარებია, რომლის მნიშვნელობა კიდევ უფრო იზრდება იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ ელისაბედ ერისთავი ცნობილი ოჯახის შვილი იყო და თანა-

დროული ელიტის შუაგულში ტრიალებდა. მოგონებანი ქსნის ერის-
თავთა ერთგვარ საგვარეულო მატთანედაც შეიძლება მივიჩნიოთ.
ზოგადად, ის XIX-XX საუკუნეების საქართველოს ისტორიული ყო-
ფისა და საზოგადოებრივი ცხოვრების ფრაგმენტებს ასახავს და სა-
ყურადღებო წყარო და მასალაა ამ პერიოდის ქართული არისტოკრა-
ტიისა და ინტელიგენციის, საზოგადოებრივი აზრის, კულტურისა და
ლიტერატურის ისტორიის შესასწავლად. წიგნი ეძღვნება 2008 წლის
რუსეთ-საქართველოს ომის გმირების ხსოვნას. მისი გამოცემა ემ-
თხვევა 1832 წლის შეთქმულების 190-ე წლისთავს.

თამაზ ჯოლოგუა

ნარკვევები. ლიტერატურული პორტრეტები.

პუბლიკაციები

თბილისი: „არტანუჯი“, 2022.

წიგნში შესულია XIX ს. ქართული ლიტერატურის, ჟურნა-
ლისტიკის, საზოგადოებრივ-კულტურული ცხოვრებისა და საზოგა-
დოებრივი აზრის ისტორიასთან დაკავშირებული ნაშრომები (საზო-
გადოებრივი ინიციატივაზე დაფუძნებული პირველი კულტურულ-
საგანმანათლებლო დაწესებულების, „ტფილისის კერძო ბიბლიოთე-
კის“ (1842-1848), რაობა და მიზანდასახულობა, ეროვნულ და საკა-
ცობრიო ღირებულებათა ურთიერთმიმართება XIX ს. ქართულ ჟურ-
ნალისტიკაში და სხვ.). განხილულია დიმიტრი ყიფიანის „ეროვნული
ხსნის პროგრამისა“ და მეფისნაცვალ მიხეილ ვორონცოვის „კავკასი-
ური პოლიტიკის“ ურთიერთმიმართება. გამოთქმულია თვალსაზრი-
სი, რომ ამ ორი ფაქტორის შერწყმამ გამოიწვია 50-იანი წწ. საქარ-
თველოში სისტემური სახით კულტურულ-ლიტერატურული ცხოვრე-
ბის აღმავლობა, რამაც, თავის მხრივ, მნიშვნელოვანწილად განაპი-
რობა 60-იან წლებში ილია ჭავჭავაძისა და თერგდალეულთა დიდი
თაობის წარმოშობა და, აქედან გამომდინარე, ფუნდამენტური მნიშ-
ვნელობის ღირებულებითი და იდეოლოგიური ტრანსფორმაციები.

ცალკე სტატიები ეძღვნება 1832 წლის შეთქმულებასა და მის მონაწილეებს (თამარ და თეკლე ბატონიშვილები, მანანა ორბელიანი, დიმიტრი ყიფიანი, იასე ფალავანდიშვილი...). წიგნში შესულია ლიტერატურული პორტრეტები (გრიგოლ დადიანი, ზურაბ ანტონოვი, მამია გურიელი, გიორგი შარვაშიძე, გიორგი ჭალადიძე, დავით ერისთავი, იოსებ დავითაშვილი, ნიკოლოზ ბერძნიშვილი, ილია ჭავჭავაძე), აგრეთვე, ორი პუბლიკაცია (ვასილ კირვალიძის „აკაკი“ და დიმიტრი ყიფიანის „დღიური 1857-1858 წლებისა“) შენიშვნებითა და ვრცელი კომენტარებით.

რევაზ სირაძე
თხზულებანი 6 ტომად
ტ. I, ტ. II
რედაქტორები: ანდრო ბედუკაძე,
უჩა შერაზადიშვილი
თბილისი: ილიას ფონდი, 2022.

რევაზ სირაძის თხზულებათა ექვსტომეულით იწყება პრემია „საგურამოს“ ბიბლიოთეკის სერიის გამოცემა. ბიბლიოთეკა მოიცავს მხატვრულ, თარგმნილ და ჰუმანიტარულ-სამეცნიერო ლიტერატურის ტომეულებს. ამ ეტაპზე წარმოდგენილია რევაზ სირაძის ნაშრომები: ძველი ქართული თეორიულ-ლიტერატურული აზროვნების საკითხები; ქართული აგიოგრაფია, ქართული ესთეტიკური აზრის ისტორიიდან; ლიტერატურულ-ესთეტიკური ნარკვევები.

**მემარცხენე მწერლობის ფორმირება
საქართველოში (მე-19-მე-20
საუკუნეების მიჯნაზე) (ორ ტომად)
ავტორი: ავტორთა ჯგუფი
გამომცემლობა: „მწიგნობარი“, 2022**

იდეოლოგიურად ანგაჟირებული საბჭოური კვლევების ფონზე დამახინჯებული იყო ცალკეული ლიტერატურული დაჯგუფებების და მხატვრულ-ესთეტიკური მოვლენებისა და ფაქტების მეცნიერული შესწავლა. მათ შორის იყო მე-19 საუკუნის ქართული მემარცხენე მწერლობაც. სწორედ ამ ინტერპრეტაციული ხარვეზის გამოსწორებას ემსახურება ორტომეული „მემარცხენე მწერლობის ფორმირება საქართველოში (მე-19-მე-20 საუკუნეების მიჯნაზე)“, რომელიც მომზადდა რუსთაველის ეროვნული სამეცნიერო ფონდის მიერ გამოცხადებულ კონკურსში გამარჯვებული პროექტის ფარგლებში. ორტომეული კრებულის პირველი ტომი აერთიანებს კვლევებს (ვრცელი ინგლისური რეზიუმეებით), მეორე ტომში თავმოყრილია აღნიშნული პერიოდის მოღვაწეთა ანთოლოგიური ხასიათის ნაშრომები და უნიკალური ფოტომასალა საქართველოს სხვადასხვა ქალაქში დაცული არქივებიდან თუ მუზეუმებიდან. ორტომეულში წარმოდგენილია იმ პერიოდის ქართული ხალხოსნური კრიტიკა თუ მხატვრული შემოქმედება, საარქივო მასალები და ის მასალები, რომელიც დღემდე არ ყოფილა გაშუქებული, ქართული და რუსული ხალხოსნური მწერლობისა და კრიტიკის დამოკიდებულება. ასევე, ცალკე ყურადღება ეთმობა 1860-იანელებსა და ხალხოსნებს შორის დამოკიდებულებას, რომელიც ახალ შესწავლას, მიდგომასა და დამუშავებას საჭიროებდა, რაც აქამდე არ მომხდარა. კრებულში წარმოდგენილ ნაშრომებში ტერმინის რევიზია მოხდა, ე.წ. ხალხოსნური ლიტერატურა ამ პერიოდის მემარცხენე ლიტერატურის კონტექსტში მოთავსდა, რეალისტური ლიტერატურის ფარგლებში.

კონსტანტინე ბრეგაძე
ორი ცდა გოეთეზე: გოეთეს მსოფლმხედველობა
გოეთე და ნიცშე
რედაქტორი: მანანა პაიჭაძე
თბილისი: „მერიდიანი“, 2022

წიგნში წარმოდგენილია ორი გამოკვლევა, რომელთაგან ერთი ეძღვნება გოეთეს მსოფლმხედველობასა და რელიგიურ მრწამსს, ხოლო მეორე – გოეთეს შემოქმედების ნიცშესეულ რეცეფციებსა და კრიტიკას. წიგნი განკუთვნილია ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლებისა და სტუდენტების, სპეციალისტებისა და გოეთეს შემოქმედებითა და პიროვნებით დაინტერესებული ფართო მკითხველი საზოგადოებისათვის.

სჯანი
ყოველწლიური სამეცნიერო ჟურნალი
ლიტერატურის თეორიასა და შედარებით
ლიტერატურათმცოდნეობაში N23
რედაქტორი – ირმა რატიანი
თბილისი: თსუ გამომცემლობა, 2022

ჟურნალ „სჯანის“ 23-ე ნომერი ტრადიციულად ეთმობა თანამედროვე სამეცნიერო კვლევებს ლიტერატურის თეორიისა და კომპარატივისტიკის მიმართულებით. მასში წარმოდგენილი არიან ავტორები მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნიდან (ბელგია, მაკედონია, იაპონია, არაბთა გაერთიანებული საამიროები, აზერბაიჯანი, რუსეთის ფედერაცია), რაც ღია კულტურული დიალოგის წარმოების საუკეთესო საშუალებაა.

ჟურნალში მასალა დალაგებულია შემდეგი რუბრიკების მიხედვით: „ლიტერატურის თეორიის პრობლემები“, „ლექსმცოდნეობა“,

„ფილოლოგიური ძიებანი“, „ინტერპრეტაცია“, „კრიტიკული დისკურსი“, „კულტურის პარადიგმები“, „ფოლკლორისტიკა – თანამედროვე კვლევები“. რუბრიკაში „ლიტერატურისმცოდნეობის ქრესტომათია“ იბეჭდება ნიკოლაი კონრადის წერილი „თანამედროვე შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის პრობლემები“. რუბრიკა გამოხმაურება, რეცენზია ეთმობა კონსტანტინე ბრეგაძის წიგნს „მოდერნი და მოდერნიზმი“ (რეცენზენტი ბელა წიფურია) და კრებულს „ევროპული და აღმოსავლური მყარი სალექსო ფორმები ქართულ პოეზიაში“ (რეცენზენტი ნათია სიხარულიძე).

„კრიტიკა“ N17

რედაქტორი: მანანა კვაჭანტირაძე

თბილისი: თსუ გამომცემლობა, 2022

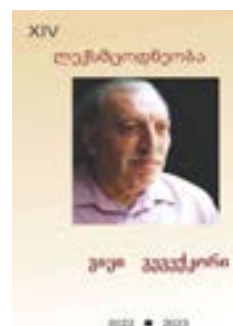
ჟურნალ „კრიტიკის“ მე-17 ნომერი ჩვეულებრივ ეთმობა თანამედროვე ლიტერატურისა და ხელოვნების (კინო, თეატრი, მხატვრობა, მუსიკა) მნიშვნელოვანი პრობლემების ანალიზს. სტატიები ეძღვნება გიორგი კაჭარავას, ნიკა ჯორჯანელის, ნინო სადღობელაშვილის, ზაირა არსენიშვილის, მაია ციციშვილის, გიო ლომიძის, ცოტნე ცხვედიანის, ეკატერინე ფავლენიშვილის, ნინო ქადაგიძის, ნინო ჟვანიას პროზასა და პოეზიას (ავტორები: მაია ჯალიაშვილი, ნონა კუპრეიშვილი, ზოია ცხადაია, ადა ნემსაძე, გია არგანაშვილი). ხელოვნების რუბრიკით დაბეჭდილია დიმიტრი თუმანიშვილისა და ლელა ოჩიაურის წერილები. კრებულში ასევე მოთავსებულია ქართული ფუტურიზმის 100 (ავტორი ლალი ავალიანი) და დავით კლდიაშვილის 160 წლისთავისადმი (ავტორი ლევან გელაშვილი) მიძღვნილი პუბლიკაციები. ნომრის სტუმარია პოეტი ვახტანგ ჯავახაძე, რომელთან ინტერვიუსაც უძღვება მირანდა ტყემელაშვილი. „კრიტიკის“ ახალ ნომერში წაიკითხავთ მანანა კვატაიასა და ქეთევან ჯიშიაშვილის თარგმანებს.

ლექსმცოდნეობა XIII

რედაქტორი: თამარ ბარბაქაძე

თბილისი: ლიტერატურის ინსტიტუტის

გამომცემლობა, 2022

კრებულში გაერთიანებულია შოთა რუსთაველის სახელობის ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტში ჩატარებული ლექსმცოდნეობის სამეცნიერო სესიის მასალები, რომლებიც ნიკო სამადაშვილის პოეზიის შესწავლას ეძღვნება. ნიკო სამადაშვილის მიერ გაჭრილი „სხვა კალაპოტი“ ქართულ პოეზიაში, მისი ორიგინალური რიტმი და ინტონაცია, მის მიერ შექმნილი საკუთარი მითოლოგია და სხვა საინტერესო საკითხები განხილულია ავტორების: ზ. აბზიანიძის, თ. ბარბაქაძის, გ. არგანაშვილის, ხ. გოგიას, ნ. გოგიაშვილის, ქ. ენუქიძის, ნ. ვახანიას, გ. კუჭუხიძის, ი. მანიჟაშვილის, მ. მთვარელიძის, რ. ნიშნიანიძის, ზ. სარიას, ლ. სორდიას, შ. ქურთიშვილის, ზ. ცხადაიას, თ. წოწორიას, მ. ჯალიაშვილის, მ. ჯიქიას სამეცნიერო სტატიებში. ლექსმცოდნეობის წელიწდეულში, ტრადიციულად, იბეჭდება ქართული ლექსის მომავალი მკვლევრების, დოქტორანტებისა და მაგისტრანტების – ნ. ბალავაძის, ლ. ბარბაქაძის, მ. გვირჯიშვილის, ს. ლომოურის, ი. ონაშვილის, ქ. სამადაშვილის, ნ. სერვასტიანცის, ნ. შაფაქიძის, ა. ჯავახიშვილის – წერილები ნიკო სამადაშვილის პოეზიის შესახებ.